

क्षेत्री महिला माथि हुने घरेलु हिंसा
फाखेल, मकवानपुर

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र संकाय समाजशास्त्र
विषयको आंशिक आवश्यकता परिपूर्तिका लागि प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधकर्ता
सत्यभामा कार्की
क्याम्पस रोल नं. ६०४

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
समाजशास्त्र केन्द्रीय विभाग
कीर्तिपुर, काठमाडौं
२०७२

क्षेत्री महिला माथि हुने घरेलु हिंसा फाखेल, मकवानपुर

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र संकाय समाजशास्त्र
विषयको आंशिक आवश्यकता परिपूर्तिका लागि प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधकर्ता
सत्यभामा कार्की
क्याम्पस रोल नं. ६०४

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
समाजशास्त्र केन्द्रीय विभाग
कीर्तिपुर, काठमाडौं
२०७२

सिफारिस पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र संकाय अन्तर्गत समाजशास्त्र विषयको स्नातकोत्तर तहको उपाधिको लागि आंशिक आवश्यकता पूरा गर्ने उद्देश्यले प्रस्तुत क्षेत्री महिला माथि हुने घरेलु हिंसा फाखेल, मकवानपुर विषयक शोधपत्र सत्यभामा कार्कीले मेरो निर्देशन, सुझाव तथा सुपरिवेक्षणमा रहि तयार पार्नु भएको हो । अतः शोधपत्रको अन्तिम मूल्याङ्कनको लागि म सिफारिस गर्दछु ।

.....
प्रा. डा. सन्ध्या बस्नेत

शोधनिर्देशक

मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र संकाय

समाजशास्त्र केन्द्रीय विभाग

कीर्तिपुर, काठमाडौं

मिति: .....

स्वीकृति पत्र

क्षेत्री महिला माथि हुने घरेलु हिंसा फाखेल, मकवानपुर शीर्षकमा त्रिभुवन विश्वविद्यालय, मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र संकाय, समाजशास्त्र केन्द्रीय विभाग कीर्तिपुरमा समाजशास्त्र विषयमा स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षमा अध्ययन गर्ने सत्यभामा कार्कीले प्रस्तुत गर्नु भएको शोधपत्रलाई यस विभागद्वारा स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

मूल्याङ्कन समिति

हस्ताक्षर

प्रा.डा. तुलसीराम पाण्डे

विभागीय प्रमुख

समाजशास्त्र केन्द्रीय विभाग

कीर्तिपुर, काठमाडौं

प्रा. डा. सन्ध्या बस्नेत

शोध निर्देशक

प्रा.डा. टीकाराम गौतम

वाह्य निर्देशक

मिति : .....

कृतज्ञताज्ञापन

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा समाजशास्त्र संकायको समाजशास्त्र केन्द्रीय विभाग अन्तर्गत समाजशास्त्र विषयमा स्नातकोत्तर उपाधिको आंशिक परिपूर्ति गर्नु पर्ने अनिवार्य आवश्यकताको उपज हो यो शोधपत्र ।

आफूले हासिल गरेको सैद्धान्तिक ज्ञानलाई व्यावहारिक रूपमा प्रयोग गर्दै वस्तुगत तथ्यलाई उजागर गर्न पाउने अवसरले अध्ययन अनुसन्धानको मार्गलाई अझ फराकिलो पार्दै लाने कुरामा आशावादी बनाएको छ । यस सन्दर्भमा यस शोधपत्रलाई प्रस्तुत गर्ने क्रममा विभागीय प्रमुख प्रा.डा. तुलसीराम पाण्डेलाई हृदय देखि नै धन्यवाद दिन चाहन्छु । त्यसैगरी निर्देश प्रदान गर्नुहुने आदरणीय गुरु प्रा.डा. सन्ध्या बस्नेतलाई हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

तथ्यांक संकलनका क्रममा आफ्नो वास्तविक तथ्यांक उपलब्ध गराई सहयोग गर्नुहुने फाखेल गा.वि.स. का घरेलु हिंसा पीडित क्षेत्री महिलाहरुलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । तथ्यांक संकलनका क्रममा सहयोग गर्ने बहिनी नविना अधिकारी, मेरो श्रीमान श्रीकृष्ण भुजेल साथै शोधपत्र लेखन कार्यमा आफ्नो प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष सहयोग पुऱ्याएर सहयोग गर्ने सहपाठी साथीहरु तथ्यांक संकलनका क्रममा आवश्यक जानकारी गराइदिनुहुने शिक्षक, गा.वि.स. सचिव ज्यू लगायत सम्पूर्ण वुद्धिजीवी वर्गहरुलाई हार्दिक धन्यवाद प्रकट गर्दछु ।

यो शोधपत्रलाई शुद्ध आकर्षक बनाउन सहयोग पुऱ्याउने कीर्तिपुर, पाँगाका आर.पी. कम्प्युटर सेन्टरलाई पनि धन्यवाद दिन चाहन्छु । यस शोधपत्रका लागि आवश्यक पर्ने पुस्तक पत्रपत्रिका उपलब्ध गराई सहयोग पुऱ्याउने त्रि.वि. केन्द्रीय पुस्तकालय साथै विभिन्न पुस्तक उपलब्ध गराइ सहयोग पुऱ्याउने राष्ट्रिय महिला आयोग, ओरेक नेपाललाई पनि सहयोग प्रति आभार व्यक्त गर्दछु । अन्त्यमा मेरो यो सानो प्रयासले महिलाहरुको बारेमा जानकारी हासिल गर्न चाहने महानुभावहरुलाई केही मात्रामा भएपनि सहयोग पुऱ्याउन सक्नेछ भन्ने विश्वास लिएकी छु ।

सत्याभामा कार्की
समाजशास्त्र केन्द्रीय विभाग
कीर्तिपुर, काठमाडौं

विषयसूची

	पेज नं.
अध्याय एक : परिचय	१-७
१.१ अध्ययनको पृष्ठभूमि	१
१.२ समस्याको कथन	४
१.३ अध्ययनको उद्देश्य	६
१.४ अध्ययनको महत्व/सान्दर्भिकता	६
अध्याय दुई : साहित्यको पुनरावलोकन	८-२५
अध्याय तीन : अनुसन्धान पद्धति	२६-३०
३.१ अनुसन्धान क्षेत्रको छनोट र यसको औचित्य	२६
३.२ अनुसन्धान ढाँचा	२७
३.३ समग्रता र नमूना छनोट	२७
३.४ तथ्यहरुको स्रोत तथा प्रकृति	२८
३.४.१ प्राथमिक स्रोत	२८
३.४.२ द्वितीय स्रोत	२८
३.५ तथ्याङ्क संकलनका विधिहरु	२८
३.५.१ अन्तर्वार्ता अनुसूची	२९
३.५.२ अवलोकन	२९
३.६ तथ्याङ्कको विश्लेषण र प्रस्तुतीकरण	२९
३.७ अनुसन्धानको सिमा	२९
अध्याय चार : क्षेत्री महिलाको पृष्ठभूमि सामाजिक, आर्थिक, शैक्षिक	३१-४९
४.१ क्षेत्री महिलाहरुको वैवाहिक स्थिति	३१
४.२ क्षेत्री महिलाको शैक्षिक स्थिति	३२
४.३ क्षेत्री महिलाहरुले अध्ययन नगर्नाका कारण सम्बन्धी विवरण	३३
४.४ क्षेत्री महिलाहरुको श्रीमानको शैक्षिक विवरण	३३
४.५ क्षेत्री महिलाहरुको छोराछोरी पढाउने विद्यालयको प्रकार	३४
४.६ पेशाको आधारमा क्षेत्री महिला	३५

४.७	भू-स्वामित्वको आधारमा क्षेत्री महिला	३६
४.८	क्षेत्री महिलाहरुको पेवा सम्बन्धी विवरण	३७
४.९	क्षेत्री महिलाहरुको पेवाको बजारभाउ	३८
४.१०	क्षेत्री महिलाहरुको श्रीमानको पेशा सम्बन्धी विवरण	३९
४.११	क्षेत्री महिलाहरुको जग्गाको किसिम	४०
४.१२	क्षेत्री महिलाहरुको परिवारको जग्गा जमिन	४०
४.१३	क्षेत्री महिलाहरुको परिवारको वार्षिक आम्दानी	४१
४.१४	क्षेत्री महिलाको विचारमा हिंसाका कारणहरु	४२
४.१५	क्षेत्री महिलाहरुको समूहमा आवद्धता	४२
४.१६	क्षेत्री महिलाले भोगेका घरेलु हिंसाको प्रकृति	४३
४.१७	शिक्षित र अशिक्षित महिलाहरुले भोगिरहेको हिंसामा समानता र असमानता	४७
४.१८	हिंसाप्रति क्षेत्री महिलाहरुको धारणा	४८
अध्याय पाँच : सारांश, निष्कर्ष		५०-५४
५.१	सारांश	५०
५.२	निष्कर्ष	५३
सन्दर्भ सामाग्री		

तालिका सूची

	पेज नं
तालिका १ : क्षेत्री महिलाहरुको वैवाहिक स्थिति	३१
तालिका २ : क्षेत्री महिलाको शैक्षिक स्थिति	३२
तालिका ३ : क्षेत्री महिलाहरुले अध्ययन नगर्नाका कारण	३३
तालिका ४ : क्षेत्री महिलाहरुको श्रीमानको शैक्षिक विवरण	३३
तालिका ५ : क्षेत्री महिलाहरुको छोराछोरी पढाउने विद्यालय	३४
तालिका ६ : पेशाको आधारमा क्षेत्री महिला	३५
तालिका ७ : भू-स्वामित्वको आधारमा क्षेत्री महिला	३६
तालिका ८ : क्षेत्री महिलाहरुको पेवा सम्बन्धी विवरण	३७
तालिका ९ : क्षेत्री महिलाहरुको पेवाको बजारभाउ	३८
तालिका १० : क्षेत्री महिलाहरुको श्रीमानको पेशा सम्बन्धी विवरण	३९
तालिका ११ : क्षेत्री महिलाहरुको परिवारको जग्गाको किसिम	४०
तालिका १२ : क्षेत्री महिलाहरुको परिवारको जग्गाको किसिम	४०
तालिका १३ : क्षेत्री महिलाहरुको परिवारको वार्षिक आम्दानी	४१
तालिका १४ : क्षेत्री महिलाको विचारमा हिंसाका कारणहरु	४२
तालिका १५ : क्षेत्री महिलाहरुको समूहमा आवद्धता	४२